

Γιούλι Τσε

Οι υπόγειοι διχασμοί της ενωμένης Ευρώπης

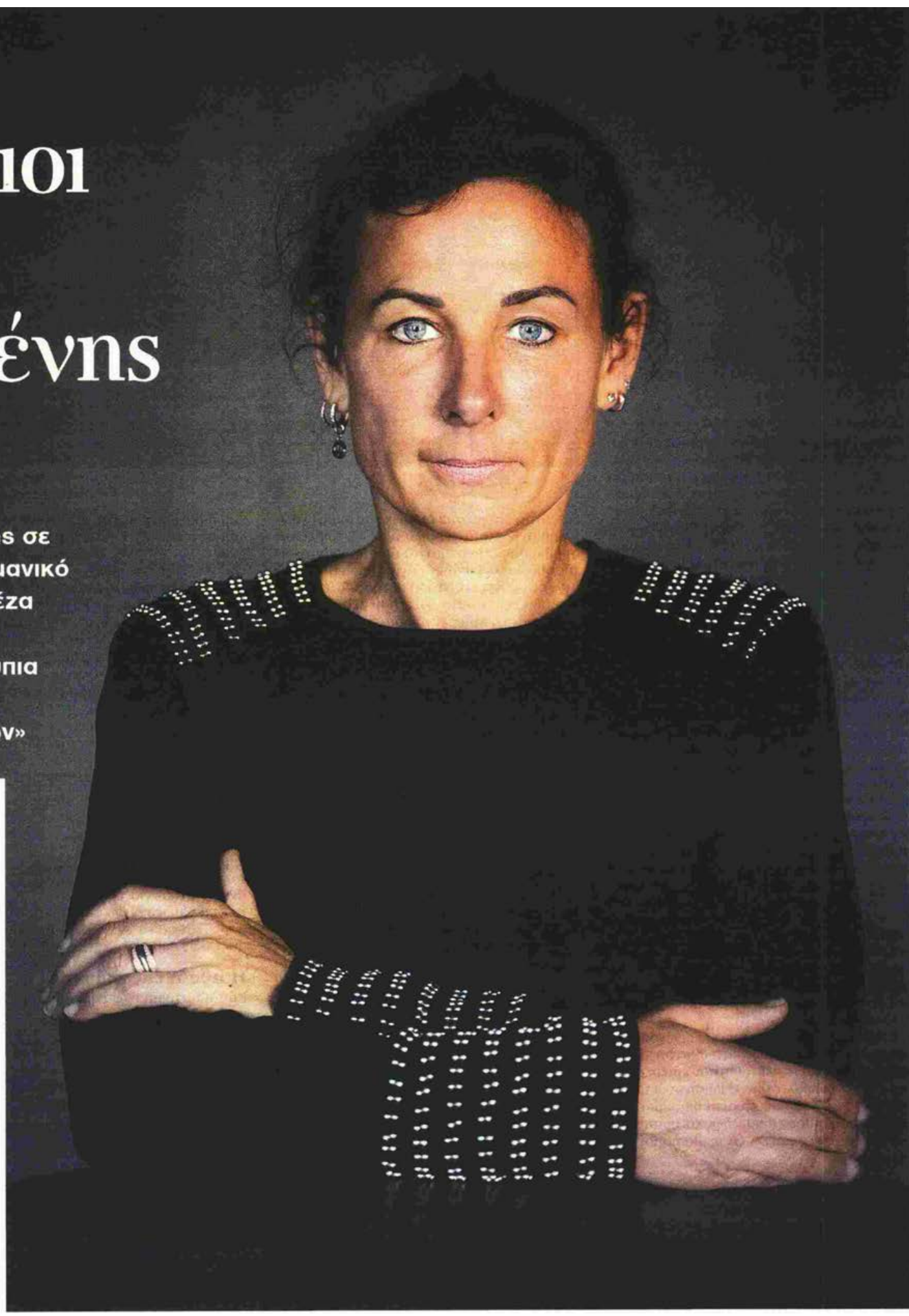
Μέσω της «αποκέντρωσής» της σε ένα ξεχασμένο ανατολικογερμανικό χωριό, μια σύγχρονη Βερολινέζα ανατρέπει τις πολιτικά ορθές αντιλήψεις και σπάει τα καλούπια όπου βολικά ταξινομούνται οι άνθρωποι στο «Περί ανθρώπων»

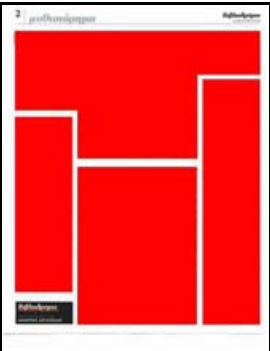

ΓΡΑΦΕΙ Ο
ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΟΥΔΙΝΟΣ

Θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως βιβλίο για τη σύγχρονη αστική δυσφορία. Ή για την ευρωπαϊκή αγχώδη ευημερία. Για το «πρασίνισμα» της καθημερινότητας. Για τις κοινωνικές διαιρέσεις, την πολυπλοκότητα των απόψεων και βεβαιότητων την εποχή του Διαδικτύου, τις διαρκώς ανανεούμενες ανισότητες, το Μεταναστευτικό. Είναι όλα αυτά μαζί και πολλά άλλα με πρωτεύον ίσως το ζήτημα της υποχώρησης του άμετρου δικαιωματισμού (του λεγόμενου και entitlement) και το δέσιμο των ανθρώπων μέσω της συμμετοχικής προσφοράς. Το υπόβαθρο της αφήγησης είναι η πρώτη λόγω κορωνοϊού καραντίνα, με όλο τον συνεπαγόμενο πανικό, την οικονομική επισφάλεια, την απομόνωση και τον τρόπο που τα συνόδευε. Καταστάσεις που ξεχάσθηκαν υπερβολικά γρήγορα υπέρ ενός νέου κύματος καταναλωτισμού, νευρωτικών διακοπών και πέραν των ορίων κινητικότη-

→ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΣΕΛΙΔΑ

Είδος: Εφημερίδα / Ένθετο
Ημερομηνία: Παρασκευή, 27-10-2023
Σελίδα: 1,2 (2 από 2)
Μέγεθος: 1465 cm²
Μέση κυκλοφορία: 32140
Επικοινωνία εντύπου: 210 7547000

Λέξη κλειδί: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

: ΒΙΒΛΙΟΔΡΟΜΙΟ

→ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΣΕΛΙΔΑ

τας. Επομένως συνιστά ένα μυθιστορηματικό πόνημα για τη ρηχότητα της συλλογικής μνήμης που παρακάμπτει ανέξοδα τα μόλις χθες ζωτικά ζητήματα, μέχρι να κυριαρχήσουν τα αμέσως επόμενα.

Κέντρο και περιφέρεια

Η Ντόρα, μια τριανταπεντάρα διαφημιστρια, συνειδητοποιημένη, και ψηφοφόρος των Πρασίνων εγκαταλείπει το Βερολίνο όπου συζεί με τον Ρόμπερτ. Εγκαθίσταται σε ένα παρακάμζον χωριό στα ανατολικά, όπου έχει μόλις αγοράσει μια αγροικία – παλιό της όνειρο. Η μετακίνηση αυτή μακριά από την πρωτεύουσα έχει να κάνει τυπικά με τους περιορισμούς που έφερε ο κορωνοϊός, αλλά στην ουσία με την κρίση της σχέσης τους. Ο Ρόμπερτ έχει γίνει με δυο λόγια ανυπόφορος. Δημοσιογράφος και μπλόγκερ, έχει ασπασθεί ένα είδος απλοϊκής υστερίας με τα περί την κλιματική αλλαγή, έχει γίνει φανατικός ακόλουθος της Γκρέτα και των «Παρασκευών για το Μέλλον», φτάνει να παρακολουθεί μανιωδώς την Ντόρα για το αν τηρεί πιστά τους κανόνες της κατ' οίκον ανακύκλωσης και μέμφεται τον σκεπτικισμό της απέναντι στο κίνημα αυτό που ταξιδεύει ανά την υψηλίο κραδαίνοντας προφητείες για το τέλος του πλανήτη και εκπέμποντας πολλαπλάσιο διοξειδίο του άνθρακα από τον μέσο πολίτη. Επιπλέον, ο Ρόμπερτ περιφρονεί πλέον τη δουλειά της που δεν κάνει παρά να προάγει την κατανάλωση άχρηστων προϊόντων, παρά το ότι η Ντόρα και η εταιρεία της έχουν ειδικευθεί στην προβολή πράσινων αγαθών και βιώσιμων προϊόντων. Η σχέση τους φθίνει, ο ερωτισμός έχει εξαλειφθεί και οι βραδιές που περνούσαν στο βερολινέζικο μπαλκόνι τους τη συνοδεία ενός καλού κρασιού έχουν ξεχαστεί. Τώρα κατηγορείται για ανεπαρκή πολιτικοποίηση, κάτι στο οποίο η Ντόρα διαβλέπει απολυταρχισμό – ένα είδος δικτατορίας της Πολιτικής Ορθότητας.

Ωσπου, με το ξέσπασμα του κορωνοϊού το μέτωπο αλλάζει πλήρως κατεύθυνση. Τώρα πα πρόκειται για τη θεία δίκη που επικρέμαται πάνω από το κεφάλι όλων. Ο Ρόμπερτ μετατρέπεται σε ένα είδος διαδικτυακής διασημότητας αρθρογραφώντας ενθουσιωδώς και συσπειρώνοντας έντρομες μάζες. Οι περιορισμοί που

θέτει στην Ντόρα φτάνουν μέχρι το αν θα βγάλει [νόμιμα] βόλτα τον σκύλο τους. Οι τριβές της συμβίωσης ξεπερνούν τα όρια των αντοχών της οπότε ο χωρισμός πραγματοποιείται χωρίς πολλές οδύνες. Η Ντόρα αυτοεξορίζεται στο νεοαποκτηθέν σπίτι, κάτι που βέβαια πάντα ονειρευόταν. Μπορεί να δουλεύει εξ αποστάσεως όπως τόσοι και τόσοι, ειδικά τις μέρες εκείνες. Οι δομές της οικονομίας έχουν αλλάξει, οι κοινωνικές σχέσεις ομοίως, η κυβέρνηση και οι εταιρείες ενθαρρύνουν αυτό το είδος απασχόλησης.

Οι οδύνες της εντοπιότητας

Καθώς δεν έχει δικό της όχημα, όπως τόσοι και τόσοι συνειδητοποιημένοι αστοί, φορτώνει ένα νοικιασμένο αυτοκίνητο με τα εντελώς απαραίτητα. Ωστόσο ο έμφυτος αστικός ρομαντισμός της θα γειωθεί σύντομα. Με τυφλή εμπιστοσύνη στις διαδικτυακές πληροφορίες που αντλεί από διάφορα ειδικευμένα sites, αντιμετωπίζει στην πράξη ένα σωρό ζητήματα ως προς την ανακαίνιση, τον καθαρισμό, την σπορά πατάτας ή λαχανικών και τη μετατροπή του σπιτιού σε βιώσιμο. Ο ονειρεμένος λαχανόκηπος που προσπαθεί να δημιουργήσει, προσκρούει σε ζιζάνια, ρίζες, τσουκνίδες και ριζώματα και το κυριότερο σε ένα υπόστρωμα από σκουπίδια μεταξύ των οποίων σπασμένα παιδικά παιχνίδια – καθώς το σπίτι αποδεικνύεται ότι είχε απαλλοτριωθεί για να γίνει νηπιαγωγείο στα χρόνια της Ανατολικής Γερμανίας. Ολιγαρκής ούσα, περιορίζεται στα ελάχιστα, ωστόσο κάτι ακόμα που δεν είχε προβλέψει είναι πως τα ψώνια πρέπει να γίνουν είκοσι χιλιόμετρα μακριά, και οι συγκοινωνίες είναι επισφαλείς. Μέσα σε όλα τα άλλα έχει να αντιμετωπίσει τη δυσπιστία και επιθετικότητα των ντόπιων, με πρώτο και καλύτερο τον λιγομίλητο γείτονα, τον Γκότε, που αυτοσυστήνεται μάλιστα ως «ο ναζί του χωριού».

Ευτυχώς είναι άνοιξη και το τζάκι μαζί με ένα σλίπινγκ μπαγκ της αρκούνη. Ωσπου κάποια μέρα διαπιστώνει ότι έπιπλα αρχίζουν να ξεφυτρώνουν στο σπίτι. Όταν υποψιάζεται ότι δωρητής είναι ο γείτονας, ο Γκότε, που είχε ανέκαθεν κλειδιά της αγροικίας για να ρίχνει

καμιά ματιά, επιχειρεί να τα επιστρέψει αλλά κάμπτεται από την απρόσμενη γενναιοδωρία. Ένας άλλος γείτονας ξεπροβάλλει στο χωράφι της πλήρως εξοπλισμένος και σε χρόνο μηδέν το έχει εκκερωώσει, οργώσει, και ετοιμάσει για την ανοιξιάτικη σπορά. Ένας τρίτος, ο Τομ, την εξυπηρετεί με τα ψώνια της, αποδεικνύεται μάλιστα πως απασχολεί στις καλλιέργειές του παράνομους μετανάστες. Επιπλέον είναι ακροδεξιός, γκέι και συμβιώνει με τον καλλιτέχνη φίλο του, κάτι που μοιάζει πλήρως αποδεκτό από τους άλλους κατοίκους. Όλοι τους τη βοηθούν με τον τρόπο τους, χωρίς πολλά λόγια, ακόμη και με την προσφορά φυτών εσωτερικού χώρου, το βάψιμο του σπιτιού, μικρές τελετουργίες που μετατρέπονται σε γιορτές. Όταν εκείνη φέρνει ασθενείς αντιρρήσεις, της απαντούν σπκώνοντας τους ώμους «μα το χρειαζόσουν τούτο» ή «δεν είχες από κείνο». Το χωριό, παρά τη δεξιόστροφη ταυτότητά του [όπως άλλωστε συμβαίνει σε μεγάλο μέρος της πρώην Ανατολικής Γερμανίας που ψηφίζει το AfD, την Εναλλακτική για τη Γερμανία] διαρρηγνύει τις διακρίσεις που είχε στο μυαλό της – όλα τα παραδεδομένα του δικαιωματοσμού και της πολιτικής ορθότητας.

Η ηθική της ευθύνης

Κάποια στιγμή εμφανίζεται απρόσμενα ένα κοριτσάκι που προσκολλάται πάνω της και αναπτύσσει σχέση λατρείας με τη σκυλίτσα της.

Είναι εντυπωσιακή η καλή αφομοιωμένη γνώση της νομικού το επάγγελμα και πολυγραφοτάτης Γιούλι Τσε για το εύρος των ζητημάτων που μας απασχολούν καθημερινά, για τη διαρκώς μεταλλασσόμενη ατζέντα και για τη σχετικότητα της κατάταξης των ανθρώπων σε καλούς και κακούς

Η Ντόρα τσινάει αλλά σταδιακά την υιοθετεί όταν αποδεικνύεται ότι οι γονείς της μικρής είναι χωρισμένοι. Πατέρας της δεν είναι παρά ο Γκότε που την έχει ελαφρώς εγκαταλείψει, καθώς πίνει πολύ, συχνά μάλιστα με την παρέα των πολιτικά ενεργών φίλων του. Όταν η ηρώδα μας μένει άνεργη – καθώς η εταιρεία της αναστέλλει, όπως τόσες και τόσες, τις δραστηριότητές της – είναι το ζευγάρι των γκέι Τομ και Στέφεν που της προσφέρουν μια δυνατότητα απασχόλησης μέσω της διαφημιστικής προβολής των προϊόντων τους.

Με αυτά και με αυτά έχουμε μια ιστορία σταδιακής ένταξης, διόλου χωρίς σύννεφα και συγκρούσεις, αλλά με τη σταδιακή ενσωμάτωση στην κοινότητα, σε σημείο που η ίδια αναλαμβάνει τη φροντίδα του Γκότε όταν αποδεικνύεται ότι σύντομα θα πεθάνει από έναν όγκο στον εγκέφαλο. Οπότε η Ντόρα επιστρατεύει ακόμη και τον φημισμένο νευροχειρουργό πατέρα της που πρόθυμα προστρέχει ώστε να ανακουφίσει τον ασθενή.

Οι τόποι μετράνε, μας λέει η συγγραφέας και το πού πατάς προσδιορίζει σε μεγάλο βαθμό το πού ανήκεις. Η ηθική είναι μια ευπροσάρμοστη έννοια. Το πιο σημαντικό ωστόσο είναι εκείνη η ντεμοντέ πεποίθηση ότι οι άνθρωποι, παρά τις διαφορές και τις μεταξύ τους τριβές, αυτονοήτως όταν χρειαστεί προσφέρουν και δεν διεκδικούν απλώς πρόσθετα δικαιώματα που τελειωμό δεν έχουν, όπως ο σύγχρονος αστικός ναρκισσισμός επτάσσει. Προκύπτει ένα τολμηρό, ειλικρινές βιβλίο με μπρίο και χιούμορ, ακόμα και δόσεις σαρκασμού, όσα δύσκολα ζητήματα και αν

Juli Zeh
ΠΕΡΙ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Μτφ. Αποστόλης Στραγαλινός,
Εκδ. **Μεταίχμιο** 2023,
σελ. 457
Τιμή 17 ευρώ

ανεγείρει. Βασίζεται δε σε βαθιά γνώση των σύγχρονων διαχωριστικών γραμμών που τέμνουν μια Ευρώπη ευημερούσα, καλλιεργημένη, κι ωστόσο με έναν πληθυσμό κακομαθημένο, φοβισμένο, μισαλλόδοξο έως και καχύποπτο ως προς την ύπαιθρο, την οπισθοδρομικότητα και το ριζώμα σε πιο παραδοσιακά εδάφη πεποιθήσεων.

Είναι εντυπωσιακή η καλή αφομοιωμένη γνώση της νομικού το επάγγελμα και πολυγραφοτάτης Γιούλι Τσε για το εύρος των ζητημάτων που μας απασχολούν καθημερινά, για τη διαρκώς μεταλλασσόμενη ατζέντα και για τη σχετικότητα της κατάταξης των ανθρώπων σε καλούς και κακούς. Ίσως φανεί σοκαριστική η συναισθηματική προσέγγιση της ηρώδας με τον «ναζί» ετοιμοθάνατο γείτονα, καθώς από απλή αλληλοϋποστήριξη μετατρέπεται σε αλτρουιστική εξάρτηση που μάλιστα κινείται στις παρυφές του ερωτισμού. Κατά τα άλλα όμως, είναι βιβλίο που απεικονίζει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα δεινά της υπαρξιακής μας ανασφάλειας.